

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: Książ Jan Pałka

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłkę osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Kurytyba — Avon. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: do 3 razy należy przysłać 5\$000. — Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszczają się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Kubisa, Majewskiego, w księgarni Dr Rydygiera

Szkolnictwo w Guarany

Można twierdzić stanowczo, że szkoły polskiej w Guarany najlepiej się rozwinęły i najwięcej stoją z całego stanu Rio Grande do Sul. Na terenie kolonii Guarany istnieje 21 szkół polskich a w nich 26 sil nauczycielskich. Nie wiem, czy jest w Brazylii jakiegokolwiek skupienie ludności polskiej, które mogłoby się wykazać podobnymi liczbami. Nie możemy do nauczycielstwa na wychodźstwie przykładać miary Ministerstwa Oświaty w Polsce, ale w ramach stosunków emigracyjnych są to siły doborowe, wartościowe, o względnie wysokim poziomie, zharmonizowane, żądne dalszego kształcenia się, do czego wielce przyczyniają się miesięczne konferencje nauczycielskie pod kierownictwem p. Czesława Downara, dyrektora polskiej szko-

ły średniej w Guarany: Największą zaś zasługą nauczycielstwa tutejszego jest fakt, że swoim wysiłkiem umiailo przeprowadzić przymus szkolny z tak świetnym rezultatem, że prawie niema dziś dziecka polskiego, któreby nie uczęszczało do szkoły przynajmniej przez dwa lata. Obecnie w 21 szkołach jest 939 dzieci polskich z 1.400 polskich rodzin. Takiego rezultatu, tak wysokiego procentu frekwencji szkolnej nie znajdujemy w żadnym innym osiedlu polskim w całej Brazylii. Ogół zaś dzieci uczęszcza przez 3-4 lata do szkół 3-4 oddziałowych a 30 chłopców do szkoły średniej w Sede de Guarany.

Następujące zestawienie jest obrazem dokładnym obecnego stanu szkolnictwa na terenie tutejszym:

Miejscowość	Profesor	Ilość dzieci	Oddziałów	lat nauki
Guarany (Comandary)	Downar Czesław i Jan Klidzo	80 chłopców po ukończeniu szkoły powszechnej 4 letniej.	3	3
Linja Secca	4 Siostry Rodz Marij Gasiorkiewicz Zygmunt	85	4	1
Linja Barreira	Krawczyk Jani p. Krawczykowa	43	3	3
Ceroula	Kisiel Aleksander	86	4	4
Timbo	Biesek Jakób	45	3	3
do Mel	Gasiorkiewicz Henryk	40	4	4
Cedro	Buksel	20	3	3
Concordia	Piasecka Stanisława	39	4	4
Harm. Nowa	Wiśniewski Jan	46	4	4
Harm. Stara	Chmielowski Józef	60	4	4
Jacu	Piasecki Jan	35	4	4
Botocudo	Wasowski Adam	40	4	4
Bom Jardim	Kurylo Józef	40	4	4
do Rio (VII Secção)	Celmer Mieczysław	35	3	3
do Rio (V Sec.)	Ozerska Michałina	45	4	4
Pinto	Kurzekwa Bronisław	31	3	3
Silva Jardim	Pylak Stanisław	79	4	4
Paranagua	Ozechowicz	32	3	3
Secção A	Zgierski Henryk	28	3	3
Porto Lucena	Boraczyński Fran.	40	3	3
21 szkół	26 nauczycieli	939 dzieci		

We wszystkich tych szkołach prócz zwyczajnych przedmiotów szkolnych udzielają profesorowie nauki religji, z wyjątkiem Linji do Rio, Secção A, Pinto i Paranagua. Najlepsza szkoła istnieje w

Harmonia Stara; ma najlepszy budynek murowany, piękne ławki, bardzo dobre mieszkanie nauczyciela. Wszystko wybudowane własnym kosztem kolonji polskiej.

Pensje profesorów polskich

pochodzą w połowie z subwencji rządu stanowego (Rio Grande do Sul), w połowie z kasy polskich komisji szkolnych. Żadna jednak szkoła nie jest własnością rządową. Wszystkie zapisane są na własność polską. Mówi się tylko o jednym wyjątku. W sąsiednich koloniach niemieckich szkoły niemieckie stanowią własność, niemiecką, a zarządy szkół niemieckich tak dalece są ostrożne i zazdrośne o swoje prawa do szkolnictwa, że nie przyjmują zasadniczo nawet subwencji stanowych ani muniyपालnych, aby nie dopuścić żadnej obcej ingerencji do szkół swoich.

Jeżeli z całym uznaniem mówimy o szkolnictwie naszym, to podnieść należy również troskę i życzliwość miejscowego Księzka Dziekana Wróbla, który nie pominił żadnej sposobności do podniesienia autorytetu nauczycielstwa i znaczenia szkoły. Ta współpraca jego, tak jest w rezultatach widoczna, że kiedy w roku 1921, to jest w chwili objęcia parafji przez Księzka Dziekana Wróbla, szkół na tutejszym terenie było tylko 8, to obecnie z końcem 1929 roku, jest ich już 21.

Ujemną tylko stroną są zbyt częste zmiany w składzie sił profesorskich. I tak w przeciągu ostatniego roku ustąpiło 3 nauczycieli: p. Eibich z Harmonji, p. Kobrzyński z do Mel i p. Czajkowski z do Mel. Zmiany częste nie wpływają korzystnie na tok nauki i wychowania młodzieży szkolnej.

Wszystko jednak razem wzięwszy, żyćcyby tylko należało innym środowiskom polskim na naszej emigracji, by tyle troskliwości włożyły w wychowanie młodego pokolenia i prędko doczekały się tak świetnego rozwoju szkolnictwa jak Guarany.

Zegota.

zaczął działać na terenie Prus Wschodnich.

Sprzymierzone jednak z Litwą Niemcy czuwają nad życiem swego benjaminka. Spisek Pleczkajtisa został w Bjtkunach wykryty. Pleczkajtisa aresztowano, a z nim i pięciu jego sprzymierzeńców, pomagających w przeprowadzeniu akcji spiskowej.

Policja pruska stwierdza, że w posiadaniu aresztowanych znaleziono 12 bomb i sporo broni palnej.

Aresztowanie w Bjtkunach (Prusy Wschodnie), pułkownika Pleczkajtisa, przywódcy uchodźców litewskich w Polsce i największego wroga premiera Waldemarasa, oraz pięciu jego towarzyszy Daug-

Do naszych Czytelników!

Zbliża się koniec roku, a tem samym czas, wyrównania i zamknięcia rachunków rocznych. Tymczasem wielu naszych Czytelników nie uiszcilo dotychczas prenumeraty za rok 1929 a nawet pewna część zalega z dawniejszych lat.

Zwracamy się przeto do Szanownych Czytelników z gorącym wezwaniem i przypomnieniem obowiązku niszczenia zaległej prenumeraty.

Czytelnicy nasi z zadowoleniem konstatują, iż dokładamy wszelkich sił, ażeby pismo nasze było jaknajlepiej wydawane, interesujące, czytelne, staranne i na dobrym papierze.

Ale niestety, niektórzy nasi Czytelnicy zapominają, że wydawanie gazety pochłania ogromne koszty.

Szanowni Czytelnicy! Jeżeli chcecie abyśmy i nadal „Lud” nie tylko tak samo starannie wydawali, ale jeszcze więcej ulepszyli i powiększyli przy tej samej najniższej opłacie pamiętajcie, że możemy to uczynić o ile wy spełnicie swój obowiązek płacenia regularnie prenumeraty.

Równocześnie upraszamy naszych Szanownych Panów Agentów, ażeby zechcieli łaskawie śledzić zaległe prenumeraty w swoich okręgach i przestali je nam w jak najkrótszym czasie

Polacy przybywający do Kurytyby mogą opłacić naszą gazetę w każdej chwili w Redakcji, a także w sklepach p. Domańskiego i p. Krzyżanowskiego przy praça Tiradentes i u p. Majewskiego przy praça da Ordem.

Redakcja.

szasa, Krejszkańka, Szepajtisa, Selenki i Filipawiczusa, może spetęgować naprężone stosunki między Polską i Litwą.

Aresztowanie Pleczkajtisa i jego uzbrojonych zwolenników na terytorjum niemieckim przyczyni się prawdopodobnie do wyświełtlenia kwestji, czy rząd polski jest czynnie zainteresowany w ruchu przeciwko Waldemarasowi, zmierzającym do usunięcia go ze stanowiska dyktatora.

Pułkownik Pleczkajtis odmówił z początku ujawnienia swe-

go nazwiska, oświadczając jedynie, że przyjechał do Niemiec dla złożenia wizyty swym krewnym i tłumacząc, że jego towarzysze planują wyemigrować do Argentyny.

Aresztowania dokonali leśnicy, sądząc, że mają do czynienia z rabusiami. Przywódcą opozycji litewskiej oświadczył, że posiadał przy sobie broń w celach samoobrony.

Władze litewskie zarzuciły Pleczkajtisowi sprowokowanie szeregu utarczek na granicy litewsko-polskiej.

Wiadomości z Polski

Zamknięcie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.

Jakkolwiek z wielu stron napływały wnioski, ażeby Powszechną Wystawę Krajową przedłużyć, Zarząd Wystawy mimo to uchwalił ze względu zapewne nadchodzącej zimy zamknąć Wystawę tak punktualnie jak odbyło się bez zwłoki jej otwarcie.

W obecności przedstawicieli rządu, delegacji cudzoziemskich i władz miejscowych zamknięto Powszechną Wystawę Krajową dnia 1 października b. r.

Według pobieżnych obliczeń Powszechna Wystawa w Poznaniu zwiedziło 5 milionów osób, a w czasie trwania jej odbyło się 120 międzynarodowych zjazdów.

Litewskie pogroźki.

Litewski minister spraw wewnętrznych wygłosił przez radio mowę, w której przypomniał Litwinom utratę Wilna. Wojowniczy minister oświadczył, że litwini przygotowują się do walki z Polską o Wilno; zapewniał dalej jakoby w Europie nie mogło być pokoju, dopóki polskie Wilno nie będzie w rękach niemieckiego Waldemarasa.

Te pogroźki rządu litewskie-

go opanowanego z jednej strony przez Niemców, a z drugiej strony przez Bolszewików, wydają się śmieszniemi, temu, kto zna obecne stosunki terrorystyczne rządów Waldemarasa. Raz po raz buntują się prawdziwi litwini, widząc, jak rząd Waldemarasa ulegając Niemcom, a tocząc walkę z Polską, pograża Litwę w ostateńią nędzę.

Radziwiłł skarży Rząd Pruski.

Mieszany trybunał rozjemczy francusko-niemiecki w Paryżu zajmuje się, jak donosi prasa niemiecka, obecnie procesem, jaki rodzina książąt Radziwiłłów wytoczyła rządowi pruskiemu. Pretensje powództwa dotyczą sumy 3 milionów franków w złoże z tytułu odszkodowania za straty poniesione przez rodziny ks. Radziwiłłów z powodu nieracjonalnej i rabunkowej gospodarki rządu pruskiego w czasie przymusowego zarządu dóbr śląskich (Kleinitz). Radziwiłłowie musieli wskutek tego sprzedać wymienione dobra ze znaczną stratą. Powództwo wnosi małżonka Stanisława, który zginął jako ochotnik armji polskiej na froncie w roku 1920 w walkach z bolszewikami.

Zamach na Waldemarasa

Policja niemiecka uwięziła litewskiego pułkownika Pleczkajtisa.

Policja pruska zdołała wpaść na trop nowego spisku na życie premiera Litwy, Augustyna Waldemarasa, z celem dokonania zamachu stanu i zaprowadzenia innego rządu na Litwie.

Litwini mają już dosyć mało dyktatora, który nie przebierając w środkach, usuwa ze swej drogi wszystkich przeciwników, braci Litwinów, byleby utrzymać się u steru rządu. Ciężka sytuacja ekonomiczna, której ulczenia niema nadziei, buntuje coraz liczniejsze rzesze zdrowo myślących Li-

twinów przeciwko Waldemarasowi.

Wibitni działacze litewscy odpadają od rządu i garną się do szeregów stronnictw nienawidzących obecnego terroru i śmierci.

Jednym z największych wrogów Waldemarasa, jest pułkownik Pleczkajtis, którego w maju oskarżono o przynależność do spisku na życie Waldemarasa. Wprawdzie zamach się nie udał, ofiarami padło kilka osób, ale premier ocalał.

Mimo to Pleczkajtis i wielki zastęp jego zwolenników nie stracił nadziei, że potrafi uwalnić Litwę od dyktatury i

Rosja

OD BOLSZEVIKÓW - JAK OD TRĘDOWATYCH OD WRACA SIĘ CAŁY ŚWIAT

Do Odessy przybył sowiecki statek handlowy Noworosyjak.

Kapitan okrętu zameldował że nie może odbywać podróży, gdyż w każdym porcie dokonywa się rewizja, ubliżająca honorowi flagi sowieckiej. Szczególnie dotyczy to portów greckich, albowiem władze tych portów nie dają nawet zezwolenia na wzięcie miast i w celu zaopatrzenia się załogi w artykuły pierwszej potrzeby.

Niemcy.

NIEZWYKŁY SPOSÓB WYKRYCIA SPRAWCÓW OSZUSTWA.

Biuro Wolffa podaje wiadomość o niezwykłym w dziejach kryminalistyki sposobie wykrycia sprawców szantażu. Mianowicie generalny dyrektor kopalni Rheinpreussen otrzymał przed kilkoma dniami przesyłkę pocztową, w której znajdował się żywy gołąb pocztowy. W liście, załączonym do przesyłki, wzywano dyrektora kopalni, aby przyczepił do gołębia 5,000 marek i zwrócił mu wolność, w przeciwnym bowiem razie grożono mu śmiercią. Policja, która za wiadomości o tym fakcie, poleciła jednemu z lotników śledzenie lotu gołębia pocztowego. Gołąb po wypuszczeniu opuścił się w miejscowości Homburg. Hoch Heide do gołębnika, który pilot odfotografował. Właściciela gołębnika aresztowano. Zarówno on, jak i jego wspólnik przyznali się do autorstwa listu.

Lista osób

dla których nadeszły książeczki zlotowe Pocztowej Kasy Oszczędności w Warszawie. (Patrz artykuł w sprawie Oszczędności w 68 numerze Ludu). Studziński Ludwik, Sulowski Włodzisław, Surdański Feliks, Surdański Stefan, Surdański Florian, Swierszowski Filip, Sych Stanisław, Swierk Józef, Szczępańska Pelagja, Szczępański Władysław, Dr. Szeligowski Miroslaw, Szarometta Józef, Szilnas Piotr, Szymański Stanisław, Szymański Jan, Szymiński Stanisław, Szwarca

Polska Pielgrzymka u stóp Ojca świętego

W pierwszych dniach października przybyła do Rzymu pielgrzymka polska złożona z 700 osób.

Ojciec święty przyjął całą pielgrzymkę na posłuchanie. Przyjście to było niezmiernie serdeczne. Pamiętamy bowiem, że obecny papież przed swoim wyniesieniem na Stolicę Piotrową, był długi czas w Polsce, nuncjuszem w czasach najcięższych dla Polski, bo w chwili najazdu bolszewickiego na Warszawę. W Polsce i przez polskich kardynałów był obecny Ojciec święty konsekrowany na biskupa. Dlatego też obecny papież nazywamy polskim papieżem, bo i Polska uważa za swoją ojczyznę. Stąd Ojciec św. zna dobrze kraj polski i specjalnie interesuje się sprawami polskimi.

Pielgrzymka polska przypomniała mu żywo lata spędzone w Polsce. To też Ojciec święty rozpoznał wielu członków pielgrzymki polskiej, jak księży, dawnych żołnierzy, nawet dawne swoje sługi, które mu usługiwały w Warszawie, a którym Ojciec św. zapłacił sam podróż.

Po serdecznej rozmowie Ojciec święty, w przemówieniu przestrzegli pielgrzymów polskich przed atakami masonerii, jakie w ostatnich czasach skierowano na Polskę.

Nierzyjaciele Boga - mówił Ojciec św. - ci, których Pan nazywa siłami piekielnymi, okazują się szalenie ożywionymi w Polsce. Ośrodki przez nich stworzone przez które starają się rozwinąć wszędzie swój wpływ, to jest masoneria. Nie oddajcie jej Polski, ani pozwólcie aby do niej jej niszczący wpływ dotarł, bo ta instytucja może tylko spowodować duże straty Polsce, rujnując dziedzictwo wiary i religii co stanowi jej chwałę.

Przeostroga ta Ojca świętego odnosi się nie tylko do polaków w ojczyźnie, ale i do całego wychodźstwa gdzie masoneria, jak zresztą to wiada i w Brazylii, chce polakom wyrwać skarby wiary katolickiej.

STRASZNA ŚMIERĆ CHŁOPCA POD KOŁAMI SAMOCHODU.

Ubiegłej soboty Pedro Gasparello 14-letni chłopak z Campo Comprido poniósł straszną śmierć pod kołami auta.

Wyszedł on wieczorem z Seminarjum, gdzie od kilku miesięcy uczył się zarabiał sobie na chleb, ażeby ojsić do cyrku.

W chwili, gdy chciał wsiąść do tramwaju nadjechał samochód z niezwykłą szybkością, tak że chłopaka porwały koła i wlekły go po ziemi.

Nieszczęśliwego chłopca wzięto nie polamanego odwieziono do szpitala Santa Casa de Misericordia, gdzie po chwili zmarł.

„DIA DA CARIDADE.

W naszej stolicy urządzono Dzień Miłosierdzia. Dochód z zabaw będzie przeznaczony na święte cele miłosierdzia. Pawilon polski pod patronatem p. konsulowej i p. doktorowej Rusdygierowej jest urządzony bardzo gustownie.

Z Abranches

Tow. Władysława Jagiełły umieszcza krzyż w gmachu i oddaje część zasłużonym członkom.

Kolonja polska w Abranches należy do jednych z tych kolonij, które wysoko dzierżą sztandar życia narodowego i oświatowego. Stara ta osada posiada piękny las, doskonałą szkołę prowadzoną przez SS. Miłosierdzia; są tam i liczne a żywe i czynne towarzystwa, z których Towarzystwo Władysława Jagiełły jest jednym z najsilniejszych w Brazylii liczy bowiem około 400 członków.

Z początkiem bieżącego roku Towarzystwo to ukończyło budowę w gmachu i w styczniu odbyło się poświęcenie.

Piękny ten gmach mieści w sobie ogromną salę ze sceną, mogącą pomieścić do 1000 osób, dalej salę mniejszą, dla posiedzeń zarządu, bufet z obszerną salą biblioteczną. Jednym słowem gmach wzbudza podziw każdego gościa.

Ubiegłej niedzieli odbyły się na sali Towarzystwa dwie piękne uroczystości: poświęcenie Krzyża i umieszczenie Go na sali Towarzystwa - a druga to uczczenie zasług trzech członków Towarzystwa.

Poświęcenie Krzyża. Po nabożeństwie ruszyła falanga ludzi długim sznurem w pochodzie do gmachu towarzystwa i wielka sala zapelnita się ludźmi, na scenie ukazał zarząd i goście.

Chór szkolny odśpiewał pieśń „My ochcemy Boga” a następnie ks. prob. Górka dokonał poświęcenia Krzyża, tego krzyża - jak mówił - zacy duszpasterz, który częściej bywa przez niedowiarków znieważany, ale jednak krzyż Chrystusa jest zawsze zwyciężca, i narody mądre umieszczają krzyż w swoich szkołach, sądach i gmachach.

Wspomniał dalej ks. proboszcz i o drugiej uroczystości t. j. o odsłonięciu portretów: ks. Wizytatora Bronnego, który 20 lat temu kładł kamień węgielny pod Towarzystwo opracowując statuty, dla Towarzystwa i gromadząc pierwszych członków.

Drugi portret przypomniał miłe dobrane i łagodne oblicze ks. Sup. Jana Rzymelki, który przez długie lata był doradcą towarzystwa, miewał bardzo często odczyty, konferencje, poświęcał się a i teraz powróciwszy do Polski wygłasza tam szereg odczytów także i o kolonji Abranches.

Trzeci portret, o którym ks. proboszcz nie wspominał był jego własną podobizną.

Następnie ks. Wizytator Bronny przemówił jako do swoich d. wnych parafian, zaznaczając do jakich to owoców pracy dochodzi się, skoro w kolonji jest zgodna współpraca, wreszcie podziękował członkom za zaszczytne, choć jego zdaniem niezasłużone uznanie.

Na zakończenie ks. Pałka rektor „Ludu” wyraził podziw dla wzorowej kolonji w Abranches, a szczególnie dla Tow. Władysława Jagiełły. Zwrócił się on z apelem do młodzieży stawiając jej za wzór ich rodziców, którzy zgodną współpracą dokonali wielkich dzieł w życiu społecznym Zachęcał ażeby opierając się na zasadach katolickich z pobudek patriotycznych nie żatowali czasu na pracę oświatową i społeczną w towarzystwach.

Przemówienie swoje zakończył gromadnym okrzykiem na cześć Ojca św., prezydentów Polski i Brazylii.

Po tej poważnej uroczystości nastąpiła wesoła zabawa.

São Paulo.

PANI CURIE-SKŁODOWSKA W RZĘDZIE DWUNASTU NAJWIĘKSZYCH OSOBISTOŚCI HISTORJI BIEŻĄCEJ.

Do rzędu dwunastu największych osobistości historii bieżącej zaliczył sławny historyk

Henderso w swoim eyklu „Które są największe 12 osobistości historii bieżącej” także i naszą rodaczkę p. Marię Curie-Skłodowska, dając jej miano „Nieśmiertelnego geniusza odkryć naukowych”.

W przyszłym numerze „Ludu” będziemy starali się podać wyjątki znakomitego artykułu Hendersona o p. Skłodowskiej, zamieszczonego w „O Estado de S. Paulo”.

Telegramy

W Warszawie otwarto ub. soboty Konferencje Międzynarodowego przywatnego prawa aeronautyki. Brazylijski minister Aicebiades Paganha został obranym wiceprezesa Konferencji.

Ojciec św. przyjął na posłuchanie pielgrzymkę polską - Marszałek Piłsudski wyjeżdża do Włoch ażeby porozumieć się z Mussolinim, a także ażeby odpocząć.

W pobliżu Wilna, cztery bandyci zamordowali kobietę. Na ratunek przybyli sąsiedzi, z których bandyci zamordowali 8 osób. Bandyci zostali jednak schwytani.

W Czechostowacji sąd skazał posła Bela Tuka na 15 lat więzienia za usiłowanie oderwania Słowacji.

Pociąg pospieszny Paryż-Rzym wykołosił się, rniąc 12 osób.

W Canyon (Colorado) zbuntowali się więźniowie i usiłowali wymordować straż więzienną.

W Boliwji powstały zaburzenia, wskutek czego aresztowano kilku polityków dyplomatów.

W Rumuni w miejscowości Satumare spłonęło 40 domów.

Stolica Apostolska zaprzecza pogłoskom jakoby pomiędzy nuncjuszem papieskim a ambasadorem włoskim miały być wszczęte układy.

W Peru odkryto spisek, który usiłował urządzić zamach na obecną rząd.

Komisja odszkodowań wojennych rozpatruje reklamacje Brazylii o kawę zabraną w czasie wojny przez Niemców.

OSWIATA. ma na składzie większą ilość broszur: „Św. Teresa od Dzieciątka Jezus” i „Św. Stanisław Kostka z Nowogrod” - 15 obrazkami w cenie \$500, luzin \$5000.

Proces datuje się już od roku 1923 i natrafiał dotychczas na przeszkody ze strony rządu pruskiego, który nie chciał uznać kompetencji niemieckiego trybunału rozjemczego. Berlińska prasa demokratyczna podkreśla znaczenie procedury i mającego wykazać, że obecny rząd pruski jest odpowiedzialny za błędy popełnione przez dawny rząd monarchistyczny Prus.

Wzrost budowa polskiej marynarki handlowej

W roku bieżącym polska państwu zostanie powiększona o dwa nowe okręty, nabyte z funduszy przeznaczonych na ten cel przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach. Obecnie podjęte zostały kroki celem zakupienia tych statków. Jeden statek będzie o pojemności 1200 ton, drugi zaś o pojemności 7,000 ton.

Z Brazyliji

Brazylijski urzędnik ministerstwa Rolnictwa w Ameryce Północnej.

Wyższy urzędnik Ministerstwa Rolnictwa Alcides Franco udał się do Ameryki Północnej w celu zapoznania się z produkcją bawełny w Texas, Oklahomą i Louisianą.

Paraná.

CZŁONKOWIE KÓLEK ROLNICZYCH POZNAJĄ WZOROWE SPOSOBY UPRAWY PSZENIOY.

Wielka i znana z dostawy potrzeb gospodarskich firma Rolnicza „Casa Hackradt” z Kurytyby organizuje w przyszłą sobotę wycieczkę członków Kolek Rolniczych i wszystkich kolonistów, w celu zwiedzenia Doświadczalnej Stacji uprawy pszenicy w Tindiquera za Araucarią.

Zwiedzający będą mogli przekonać się, jak wielkie znaczenie posiadają sztuczne nawozy dla uprawy zbóż.

Dlatego też koloniści powinni skorzystać z tej okazji nie tylko z ciekawości, lecz przede wszystkim dla zastosowania w wypróbowanych sposobów polepszenia swojej ziemi.

NOWA LINJA POCZTOWA PALMEIRA - S. MATHEUS.

Dyrekcja Poczty zniósła linię pocztową pomiędzy Tres Barras a S. Matheus, a natomiast utworzyła nową linię pocztową pomiędzy Palmeira i S. Matheus.

Ciąg dalszy listy do S. Matheus poślizane będą do Palmeiry, a stąd do S. Matheus. Stara linja przez Tres Barras była niewygodna, ponieważ listy musiały przechodzić przez stan Rio Grande do Sul, a nadto w razie wylewów, listy musiały długo pozostawać w Tres Barras.

KURTYBYA. POLSKA MŁODZIEŻ ZDAJE ŚWIETNIE EGZAMINA

W Szkole Hańdlowej w ubiegłym tygodniu odbywały się egzamina; stanęło do nich 72 uczniów rozmaitych narodowości.

Z drugiego kursu zdało pomyslnie ostatni egzamin na 37 tylko 11 uczni między nimi polak p. Józef Lesniowski z Thomaz-Coelbo.

Z pierwszego kursu stanęło do egzaminów 35 uczni. W tem złożyło egzamina trzech polaków a mianowicie Szezezan Kłowski (z Krystyny), Jan Piasecki (z Itaparą) i Górski (z Krystyny).

Trzej pierwsi studenci są wychowankami Bursy XX Mijonarzy.

Młodym solenizantom jak i ich rodzicom składamy z tej okazji szczerze życzenia.

Ważne dla rolników! Towarzystwo Rolnicze „União Rural Paranaense”

zaprasza na 12-GO PAŹDZIERNIKA W SOBOTĘ wszystkich członków Towarzystw przyłączonych do „União Rural Paranaense” oraz zainteresowanych się rolnictwem do zwiedzenia STANOWEJ STACJI DOŚWIADCZALNEJ dla PSZENICY w TINDIQUERA. Stacja próbna jest oddalona o 1 kilometr od stacji Araucaria. Zwiedzający będą mogli tam otrzymać przekąski i napoje.

Wyjazd o pół do ósmej i o ósmej godzinie z KURYTYBY do stacji ARAUCARIJ, skąd jest tylko kwadrans drogi do Tindiquera. Można dojechać także i samochodem. Na stacji kolw Araucarij będzie można wynająć auto.

Two Szkoły Ludowej imienia J. Piłsudskiego w Kurytybie

W Sobotę dnia 12-go października b r. Two Szkoły Ludowej urządził Przedstawienie Teatralne połączone z zabawą taneczną w lokalu własnym przy ulicy Colombo N 68. Odegrane będą dwie sztuki: „O CHLEBIE I WODZIE” - krotkochwila w jednej odsłonie i „OKRĘŻNE” w dwóch odsłonach Korzeniowskiego. Początek o godzinie 8-mej wieczorem. - Wstęp za zaproszeniami

Koloniści
DOŚWIADZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYLKO
MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 502.
CAIXA POSTAL 420

**KOLEJ DO GUARAPUAWY
jest rzeczywistością**

a z koleją idzie podrożenie ziem, którą będzie obsługiwać Kto nie zwleka zyska na kupnie.
Parańskie Towarzystwo Kolonizacyjne w Guarapuawie sprzedaje ziemie pewne, dobre i nie drogie.

Jakób, Telesiński Józef, Tomaszak Marjanna, Turczyn Teodor, Ussyk Bolesław, Ussyk Marja, Waclawik Michał, Wagner Andrzej, Wagner Henryk, Walczak Jakób, Warpechowska Michalina, Warpechowski Stanisław, Woher Franciszek, Wierski Władysław, Wilczyński Jan, Wilkoszyński Władysław, Winiarski Piotr, Wiśniewski Józef, Wiśniewski Walery, Witkowski Kazimierz, Witostawski Maksymilian, Wójcik Genowefa, Wójcik Marja, Wójcik Paweł, Wojciechowski Feliks, Woliński Ignacy, Woliński Stanisław, Woźniak Józef, Woźniak Szezeban, Wroński Stanisław, Wroński Wiktor, Zalewski Stanisław, Zielonka Władysław, Zygmunt Aniela, Zygmunt Julja, Zygmunt Kazimierz, Zubiński Artur, Zórawski Józef.

Osoby wyżej wymienione winny zgłaszać się do Konsulatu R. P. w Kurytybie w godzinach urzędowych, t. j. między godziną 10 a 12, codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, — zaopatrzone w urzędowe dowody osobiste, zawierające fotografie. Osoby, które takich dowodów nie posiadają, winne zgłosić się w towarzystwie dwu osób wiarygodnych i dobrze znanych Konsulatowi, które mogą tożsamość osoby stwierdzić.

Celem oszczędzenia kosztów i straty czasu, osoby zamieszkałe na prowincji mogą upoważnić do odbioru ich książeczek osoby wiarygodne i znane dobrze Konsulatowi,

na których adres Konsulat prześle książeczki. Mogą nimi być: miejscowy ksiądz, nanozytel lub większy kupiec. Konsulat zastrzega sobie jednak prawo decyzji w każdym wypadku.

UWAGA!

Komisja Wyborcza w Kurytybie zawiadamia, że
Zjazd Delegatów

odbędzie się w dnach 12-go i 13-go października b. r. na który każda kolonia polska powinna wysłać przynajmniej jednego delegata.

Komisja Wyborcza pozwala sobie jeszcze raz zwrócić uwagę Rodaków na ważność chwili i sposobności wzięcia we własne ręce steru naszego życia społeczno-politycznego.

Komisja.

ZWIĄZEK AMATORÓW SCENY zaprasza wszystkich swoich na **WALNE** roczne zebranie mające się odbyć dnia 13-go października o godzinie 2-giej po południu w lokalu Towarzystwa.
Sekretarka **Helena Oldakowska**

BILETY OKRETOWE

dyrekt. jak również de Chamada najtaniej informować się **rua Aquidabam, N. 62** — wejście od Visconde de Nacar Pierwsze piętro.

HOTEL GUANABARA

Jedyny polski Hotel przy głównej ulicy w pobliżu dworca kolejowego w Kurytybie
Czyste i wygodne pokoje wynajmuje się wraz z utrzymaniem. Smaczne ciepłe i zimne obiady i kolacje można dostać w każdej chwili. Kuchnia doskonała. Pierwszorządne trunki krajowe i zagraniczne. Ceny od 6000 do 12000 dziennie.
Rua Barão de Rio Branco 375, Telefon 1103.

Właściciele:
Ignacy Mierzwa z Bratem

Klinika Chirurgiczna
RUA AQUIDABAM N. 66.
Telefon N. 448.

Chorych zamiejscowych przyjmuje się na stały pobyt. Nowy aparat Roentgena (Raio-X). Specjalność: choroby chirurgiczne, kłóście i dróg moczowych.
Dr. Antoni Rydygier

ELIXIR 914

i pastylki 914.

Kłódniole zażywajcie: 1) Czysta krew, 2) Sproszczone zanieczyszczenia, 3) Usuwamy reumatyzm, ból głowy i gościec. 4) Usuwamy objawy syfilistyczne. 5) Wzmocnia trawienie.
Elixir 914 nie atakuje żołądka, jest najlepszym środkiem oczyszczającym krew, uznanym przez ocalałych i lekarzy chorób syfilistycznych.

Dozwolony przez Urząd Zdrowia D. N. z S. Paulo N 26 z 21-2-1916.

Jest do sprzedania

ziemia w lotach w dobrym położeniu w muicyppjum **Guarapuawa**.

Sprzedza się ziemię w lotach i domy w dobrym stanie i w dobrym położeniu w mieście **Prudentopolis**.

Sprzedza się ziemię w lotach i domy w dobrym położeniu w mieście **Guarapuawa**.

Informacji udziela właściciel:
Viuva Alfredo da Silveira
Rua Alfonso de Camargo N. 16
Prudentopolis

ADWOKACI

Prof. Dr. Fr. R. de Azevedo Macedo
Dr. Jaymes Portugal Macedo
Biuro: Rua 24 de Maio N 38
CURITYBA

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszajcie się w **„LUDZIE”**

Ziemia to najpewniejszy kapitał dla rolnika

a **GUARAPUAWA** to strony w których ziemia rośnie w cenie. **Parańskie Towarzystwo Kolonizacyjne (Sociedade Paranaense de Colonização)** posiada dobre i pewne ziemie.

Casa Vermelha
Eurico Fonseca & Cia.
Importowcy

Żelastwo, naczynia kuchenne, szkło do okien, drut kolozasty, plugi, maszyny, farby, oleje, broń i amunicja, przyrządy rolnicze stolarskie i t. p.

Adres telegr.: **„VERMELHA”** — Caixa postal Nr. 56.

Rua José Bonifacio Nr. 127 — Curityba — Paraná

Spróbuj, a powiesz Panie, że piwo POMBA jest najlepszym w Paranie.

SKŁAD NASION I JARZYN
Najlepsze nasiona dostać można tylko w składzie

SEMENTEIRA

gdzie się mieszczą dawniejszy skład Witolda Zęgotłowicza — Travessa Zacharias 5 — Curityba — jest to ulica między placem Zacharias i Aven. Luiz Xavier przez którą przechodzi tramwaj **BATEL**.

A. H. & Cia.

Nasiona te są zawsze świeże i gwarantowane. — Nasiona wywala się pocztą i koleją na całą Brazylię. — Ceny są przystępne.

Polski Hotel „CENTRAL”

położony w samym środku Kurytyby przy **ulicy Ebano Pereira N 44** (róg ulicy 15 de Novembro), poleca czyste i wygodne pokoje wraz z utrzymaniem, po cenie od 6 do 12 milrejsów za dobę.

Przyjmuje również pensjonistów za opłatą 100 milrejsów i więcej miesięcznie.
CZESŁAW MAZUREK

Głosy naszych Czytelników.

Pobyt Pana Konsula Downarowicza w Paulo Frontim

Dnia 29 sierpnia zawiątał do Paulo de Frontim, Konsul Rzeczypospolitej Polskiej p. Kazimierz Downarowicz. Z powodu, że deszcz lał jak z kubła i opóźnienie pociągu spowodowało, że na dworcu kolejowym, miała ilość obywateli oczekiwała przybycia dostojnego gościa. Po przywitaniu się, odprowadzono p. Konsula do hotelu już uprzednio zamówionego.

Następnego dnia t. j. 30 urządzono zebranie w T-wie „Jedność” około godziny 18, na zebraniu p. Konsul objaśnił cel swego objazdu, opowiedział waleńsze zdarzenia w nowej Polsce, wskazał na jej znaczenie — polityczne, stwierdzając i udowadniając ogromny rozwój życia narodowego, i gospodarczego, jednocześnie p. Konsul wska-

zywał na obowiązki względem tutejszego kraju t. j. Brazylii, zachęcał do zakładania kółek rolniczych, przez rozwój takowych co naturalnie wyszłoby na korzyść Brazylii i Polski; obecni słuchali mowy p. Konsula z zadwojeniem i uznaniem, półtora godzinna mowa p. Konsula zleciało nam jakoby 5 minut.

Po skończonej mowie, p. Konsul w imieniu T-wa „Jedność” i tutejszej kolonii złożył p. Konsulowi serdeczne podziękowanie, poczem odprowadzono dostojnego gościa do hotelu, gdzie na jego cześć T-wo „Jedność” wydało herbatę; z naszej herwy parańskiej.

Mile żegnany, ruszył w dalszą podróż.

Obecny,
Paulo Frontim, 10-9-1929

NAJMILSZĄ NIESPODZIANKĘ SPRAWISZ TWOIM KREWNYM I ZNAJOMYM W BRAZYLJI I W POLSCE JEŻELI ZAMÓWISZ DLA NICH GAZETĘ „LUD”

Rozmaitości.

„BIAŁY ORZEŁ”

Tak się nazywa najstarszy z plemienia czerwonoskórych. Siu-xów amerykańskich będący ich naczelnikiem i dowódcą. Liczy on obecnie 107 lat życia, a rozporządzać dość znacznymi środkami materialnymi, zapragnął zwiedzić Europę. Niedawno przybył do Paryża, gdzie stał się

przedmiotem ciekawości, a zarazem różnych zakładów. Chętnie udziela wiadomości reporterom i lubi kiedy go fotografują. Tych dwóch przyjemności nie skąpił mu reporterzy i fotografi. Dużo opowiada. Już przed 42 laty był w Europie, z powodu jubileuszu królowej Wiktorji. Był obecny na wszystkich obchodach jubileuszowych. Nosi na głowie ogromny zwój z ubitych orłów białych, które zaszrelił przed

87 laty, jako 20-letni młodzieniec i chowa pióra rzadkich ptaków, które mu służą za najmilszą ozdobę. Stąd nazwa: „Biały orzeł”. Wszyscy prezydenci Stanów Zjednoczonych, od Lincoln'a począwszy, przyjmowali go chętnie u siebie. Przed 52 laty słu-bował wierność i wieczny pokój, między Stanami a pokole-niem, któremu przewodzi.

Zapytano go, oczywiście, jak żyje, doświadczył do tak poważnego wieku, co mu nie przeszkadza, że jest zdrow i pełen sił.

„Biały Orzeł” mówi: Piję dużo zimnej wody źródlanej i często się w niej kąpie. Kąpieci ciepłych nigdy nie brałem. Jam dużo owoców i jarzyn, a jeśli czasem zjem kawałek mięsa, to zawsze trochę niedogotowany lub niedosmażony. A przedewszystkiem trzeba zawsze sobie powtarzać: chcę długo żyć! Kto tak robi, doczeka starości.

Płynąc na okręcie, nie odczu-wał żadnej choroby morskiej; ale był wesóły i urządał, wraz z kilku krewnymi, jakich wiozł ze sobą, tańce indyjskie. Kiedy opuśczał okręt w Southampton, żegnano go śpiewami. Dziękując za owację, ucałował wszystkich, nie wyjmując pań. Był w siedmiu bitwach, stoczonych zwycięsko z nieprzyjacielskimi plemionami indjan. Ale dziś jest zwolennikiem wiecznego pokoju, a zasłyszawszy, że się w Europie utworzyła Liga Pokoju, chciałby w niej uczestniczyć. Jednakże wiadomości, zebrane, już w Europie o Lidze, nieco go do niej niechęciły. Ale, mówi, chcę doczekać utworzenia się prawdziwej, nie pozornej Ligi Pokoju. Wtedy do niej przystąpię. A doczekam się, bo mój ojciec żył 147 lat, moja matka

137, mój najstarszy syn liczy 77 wiosen, a mój najmłodszy jest jeszcze prawie dziecko, bo ma dopiero 45 lat. Wnuków, prawnuków i praprawnuków ma tylu, że nie wszystkich zna i trudno mu ich się doliczyć. Przed czterema laty pojął młodą małżonkę, a choć dotąd nie ma dzieci żywi nadzieję, że będzie jeszcze szczęśliwym ojcem.

DZIWAČNE WYROKI SĄDOWE

Ameryka jest krajem dziwactw pod każdym zaiste względem — Nawet sądy amerykańskie wydają często wyroki, — które z punktu widzenia naszych praktyk sądowych, wydawać muszą się niestychanie ekscentrycznymi — I tak ostatnio sąd nowojorski skazał pewnego obywatela oskarżonego o złe traktowanie żony, — na: codzienne całowanie niezbyt miłej małżonki. — Sędzia dał oskarżonemu do wyboru albo poddać się wyrokowi, — albo też odbyć 6-miesięczną karę we więzieniu. Oskarżony zgodził się oczywiście na decyzję sędziego i już na sali sądowej złożył swej małżonce pierwszy pocałunek.

POMNIK ADAMA I EWY.

Różnym już ludziom stawiano pomniki, pomyślał sobie John z Baltimore, ale o ojcu rodu ludzkiego niewdzięczny świat zapomniał zupełnie i nigdzie nie znajdziemy pomnika na cześć Adama. Wobec tego p. Brandy postanowił na gruntach swej posiadłości wybudować zegar słoneczny na cześć tak po macoszemu traktowanego Adama. U stóp zegara umieścił melanczolinijny napis: „Sic transit gloria mundi” (Tak mija chwała świata). Kiedy inny właściciel

ziemski, minister Robert Quillen w Greenville, przeczytał w piśmie tę wiadomość, wydawało mu się to skrajną niesprawiedliwością, że na cześć Adama wzniesiono pomnik, a o towarzyszące jego życia Ewie zupełnie zapomniano. Chcąc ten błąd naprawić, zamówił u miejscowego rzeźbiarza statwę Ewy z białego jak śnieg marmuru. A więc i na cześć matki rodu ludzkiego zostanie wzniesiony pomnik.

NIESZCZĘŚLIWY ŚPIEWAK

Orginalny wyrok wydał niedawno rewien sędzia z Chicago. Oto obywatel tego miasta, John Ropawac, śpiewak o raczej lokalnej sławie, ożenił się z kobietą, której serce podbił czarem swego głosu. Ale czar ten nie trwał długo, gdyż raz żonaty, śpiewak używał swego głosu tylko publicznie, a w domu nigdy nie śpiewał.

Nie podobało się to jego małżonce, która wniosła skargę do sądu, a sędzia orzekł iż kobieta, która poślubiła jakiegoś człowieka dla jego pięknego głosu ma prawo do częstego słuchania go. Energetyczny sędzia skazał pana Ropawac na śpiewanie dla przyjemności swej żony codziennie i to dwukrotnie w ciągu doby.

POLICJANT I LEWIN.

Słynny ze swego transatlantycznego lotu Lewin, jechał w swym samochodzie po ulicach New-Jorku z szybkością nieprzepisową. Stojący na posterunku policjant ruchu zatrzymał go i poprosił o dokument prawa jazdy. „Nie noszę przy sobie swych legitymacji” — odparł zatrzymanym — lec ja jestem Lewin, który przeleciał przez Atlantyk. Pan powinien znać mnie z fotografii,

PHOENIX

MASZYNY DO SZYCIA NAFTOWANIA

Mamy na składzie wielki wybór różnych maszyn do szycia; są droższe i tańsze, nadają się do jakiegokolwiek pracy krawieckiej.

Sprzedajemy te maszyny na spłaty miesięczne.

Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE

Rua Barão do Rio Branco 375 - 222 - Curitiba.
Filja: Rio Negro, Prudencio, Ponta Grossa, São Bento, Joinville, Ouro Verde, Três Barras, Campo Largo.

Casa de Saude „São Francisco”

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA

DR. JORGE MEYER FILHO

Rua São Francisco N 25 - Curitiba.

Specjalność: operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumothora x przy osobach cierpiących na płucę. — Nowoczesny aparat Roetgens. — Diatermia. — Sauerne ultraioletowe, promieniowanie joneczne, Zystokopja i t. d. — Przyjmuje od godziny 10-jej do 11-pój od 1-5.

Jedyny Polski Skład Nasion
CASA SEMEADOR
Czesława Mazurka
Curityba,
Ebano Pereira 41,
Paraná.

Posiada zawsze na składzie gwarantowanej jakości nasiona kwiatowe i warzywne, które wysyła natychmiast po nadesłaniu zamówienia.

Dr. Carlos Heller

Praktykował w hamburskich, wiedeńskich i paryskich szpitalach.

Praktyka ogólna.
Leczy specjalnie choroby skórne, weneryczne, pecherza i włosów.

Klinika dla dzieci. — Leczy Żylaki oraz rany na nogach bez operacji.

Leczy sztucznymi promieniami Diatermia Konsultorium i rezydencja:

Rua 15 de Novembro 5. Przyjmuje od 10 do 12 i od godz. 4-jej do 6-jej.

Rez: Rua C. Araujo 970 — Telefon 44.

Dr. Antonio Mesiano

Operator. Leczy choroby kobiece, pomaga w chorobach położniczych drogą moczową i t. d.

Konsultorium: Pharmacia Internacional, Rua 1-ero de Março 8, przyjmuje od 9-jej do 11-jej i od 4-jej do 6-jej.

Rezydencja: Rua Carlos de Carvalho 784. — Telefon 159.

Wyjeżdża na zawołanie w każdej chwili nawet i w nocy.

DR. VIEIRA DE ALENCAR

Praktykował w paryskich, berlińskich szpitalach. Klinika Chirurgiczna. Leczy choroby kobiece i drogi moczowe. — Diatermia i Malos Ultra — Violeta.

Konsultorium: Rua 15 de Novembro 47-2 piętro (Palacio do Commercio) — Telefon, 1162 — od 10-11 i od 3-5.

Rez. Avenida Iguaçu 105 — Telefon 1023.

Rezydencja: Rua Visconde de Naçar 85 — Telefon 388.

ELIKSIR „NOGUEIRA”

Jest używany skutecznie w następujących chorobach:

skrofuly
bubony
choroby kobiece
cieczenie z uszów
wywiera
fistule
raka syfilistycznego
pryszczki
białe upławy
wzody i narośla
świerzb
reumatyzm
plamy skórne
niedomagania wątroby,
ból w piersiach
narośla na kościach
pulsowanie tętnic
i wogóle wszystkie choroby pochodzące ze krwi.

Wielce skuteczny środek czyszczący krew.

RESTAURACJA

Deposito Atlantica
Rua Mar. Floriano Peixoto N 83
róg Praça Carlos Gomes

Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia Klientów. Co dzień i pierwszorzędną pieczywo. Zawsze świeży szops Atlantica.

DR. CARLOS MOREIRA, Lekarz.

Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Corréa, Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 3-jej do 5-jej. Telefon 482. — Rezydencja: Rua Visconde de Naçar 85 — Telefon 388.

Drukarnia i Księgarnia

Antoni Rydygler & Cia Limit.
Rua Barão do Serro Azul 28 - Curitiba

Książki w różnych językach: Książki szkolne i pomoce naukowe dla szkół polskich i brazylijskich. Materjały pisemne oraz książki handlowe dla wszystkich biur. Słownik Portugalsko-Polski. Elementarz K. Lecha.

Roboty drukarskie wykonuje się natychmiast po cenach bardzo niskich. Wyrabia się pieczętli gumowe.

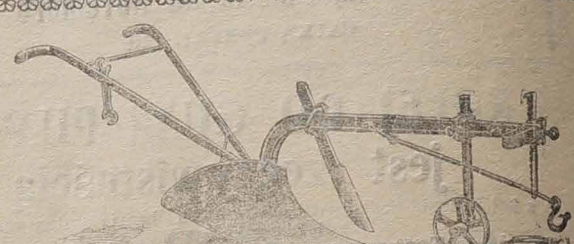
Różnice, księżeczki do nabożeństwa. Figury, figurki, krzyżki, obrazki, medaliki i t. d.

Polski Hotel BRASIL

położony w pobliżu dworca kolejowego Piękne i wygodne pokoje wynajmuje się z utrzymaniem. — Przyjmuje się stolowników. Obiady wysyła się do domu. W każdym czasie są do nabycia ciepłe i zimne potrawy, oraz doborowe trunki i szurasko. Kuchnia doskonała. Ceny od 6\$ do 15\$ dziennie; na dłuższy czas bierze się taniej. Automobili na dworc. Telefon 322 — Rua Floriano Peixoto 98. — Curitiba.

Właściciel: Leopold Rejnyak

Czy zapłaciłeś już za „Świat Parański”?

PRAKTYCZNE NAJROZUMNIEJ ORZĄDZA ZIEMIĘ
PLUGI SA WE WIELKIM WYBORZE

CASA METAL

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 - Caixa Postal 140

Do farbowania wszelkich materjałów uważa się ogólnie za najlepsze tak zwane Farby BAYER

CARLOS LUHM — Rua Riachuelo 161 - Curitiba

Mayerle Bonekamp

Bardzo dobry środek dla tych, którzy cierpią na brak apetytu, na zażalenie, i dla tych, którzy mają wogóle żołądek osłabiony.

Kto pije regularnie Mayerle Bonekamp ten czuje się zdrowym.

Mayerle Bonekamp dorównują się najlepszym markom z zagranicy. Imię Piotra Mayerle z Joinville już od długich lat jest sławne w fabrykacji napoju.

Do nabycia w wszystkich lepszych sklepach. Przedstawicielstwo i skład na stan Parany w Curitiba.

MARTE, Cia. de Representações Ltda.
Rua 15 de Novembro 47-49 - Palacio do Commercio

NAJTANSZY I NAJLEPSZY SKŁAD OBUWIA W MIEŚCIE

Casa Ideal

RUA JOSE BONIFACIO Nr. 9 (w pobliżu katedry)

Fabryka obuwia najrozmaitszego gatunku. Wielki skład półkozuchów, gum, farb, pasty do obuwia i cholewek. Dom nasz znajduje się blisko katedry, przy obszernym placu, nadającym się do postoju dla przybywających z kolonii.

Filje: Ulica 15 de Novembro 31, ulica Jose Bonifacio 9, oraz Joinville i Blumenau

Obsługa w języku polskim.

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado

Czyszcza krew i wzmacnia nerwy.

Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Coato, Austroguislo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Gualberto i wiele innych lekarzy.

gdź wszystkie pisma umieściły moją odbitkę.

— A ja jestem prezydentem Hooverem — z flegmą zauważył policjant (nie pokazując, oczyszczenie również swej legitymacji) i proszę pana za mną do komisariatu.

NATURALNA WYLEGARNIA

Uczni szwedzcy dostali się niedawno na wyspy Bogosłow,

Samoloty w usługach ludzkości

W obecnych czasach wysuwa się na plan pierwszy komunikacja powietrzna. Połączenia parowe, elektryczne, samochody mniej już interesują i zaciekwiają obsone pokolenia. Coraz więcej wchodzi w życie samoloty. Już nie tylko dla ewangelistów, ale dla regularnej komunikacji podróżnych pozakładano gęstą sieć powietrznych dróg w Europie i na całym świecie.

Samoloty łączą Francję z jej kolonjami.

Obecnie lotnicy francuscy jako jedni z pierwszych, zaczęli przystosowywać samoloty do komunikacji pasażersko-przewozowej, umożliwiając połączenia lotnicze Paryża z wieloma i poszczególnymi miastami Francji, ale i z zagranicą. Co więcej, za punkt honoru postawiono sobie połączenie Francji z kolonjami, najpierw bliższymi, potem dalszemi. W ten sposób stworzono stałą komunikację lotniczą z Londynem (dwa razy dziennie), z Amsterdamem, Bruksellą, Berlinem, Lozanną, Pragą, Madrytem i t. d.

Poczta lotnicza między Europą a Brazylią.

Nie koniec na tem: wobec kilku udanych raidów lotniczych nad A-

zam o godzinie 5-tej minut 45 rano, a o godzinie 8 mej i pół już mieszkańcy Londynu czytali mogą najświeższe dzienniki paryskie, podczas gdy przedtem czytali je dopiero po południu. Również 600 kilogramów dzienników angielskich zabiera samolot, wylatujący z lotniska w Orlyonod o godzinie 6-tej, pozwalając mieszkańcom czytać najświeższe pisma londyńskie o godzinie 8-mej minut 45 rano.

Ale sezon nad północnym wybrzeżem Francji jest w całej pełni. Deauville, Trouville i inne miejscowości nadmorskie są przepelnione. Firma Hachette postanowiła przeto przyspieszyć dostawę dzienników do tych miejscowości, szczególnie dzienników popołudniowych, zawierających sprawozdania giełdowe. W Deauville i Trouville bowiem siedzi w lecie cały świat handlowy, przemysłowy i finansowy Paryża.

W tym celu firma Hachette wysłała samolotem towarzystwa „Air Union” 400 kilogramów gazet. Monoplan Farmana o silniku 250-konnym przybywa po godzinie lotu do Deauville, nie ładuje jednak. Dla zaoszczędzenia czasu lotnik wprawia w ruch przyrząd, który otwiera dno kadłuba, a worki z dziennikami spadają z samolotu na przeznaczony już temu plac. Tu czekają lekkie suta, które natychmiast zabierają i rozwożą je po całym wybrzeżu.

Na jesieni firma Hachette proponuje podobne przesłania pism do Nicei.

KURS PIENIEDZY.

Dolar	8\$458
Lira włoska	\$440
Frank francuski	\$30
Angielski funt szterling	41\$012
Pez argentyński	3\$405
Frank szwajcarski	1\$650
Złoty polski	1\$020

NOWINY ROLNICZE

Nowe odkrycie w dziedzinie zdrowej i odpornej rasy zwierząt zwalczania gruźlicy u zwierząt domowych.

Gruźlica jest chorobą zaraźliwą o przebiegu przewlekłym, a polega na tworzeniu się w chorym organizmie swoistych zgrubień, noszących nazwę gruzelków. Gruzelki te po jakimś czasie rozpadają się i tworzą żółtawą gęstą masę stopniowo twardniejącą. Znaczący wzrost gruzelków wywołuje głębokie zmiany w różnych narządach, hamując ich funkcje i po upływie pewnego czasu powoduje śmiertelne zejście. Przyczyną wytwarzania się gruzelków stanowią drobnoustroje znany pod nazwą lasecznika względnie prakta gruźliczego.

Zwierzęta zdrowe zarażają się wprost od chorych, lub przez styczność z pochodzącymi od nich produktami. Ilość zwierząt cierpiących na gruźlicę wciąż wzrasta, odporność bowiem naszych zwierząt domowych, a przedewszystkiem krów i trzody chlewnej z każdym rokiem się zmniejsza. Zjawisko to spowodowane jest z jednej strony tem, że wymagania nasze odnośnie do tych zwierząt coraz się zwiększają, bez uwzględnienia ich budowy, z drugiej zaś strony — pozabawiamy je coraz więcej podstawowych warunków niezbędnych do utrzymania zdrowia i wzmacniania odporności, mianowicie ruchu i świeżego powietrza.

Wszystkie państwa, zdając sobie dokładnie sprawę z niebezpieczeństwa, jakie wytwarza się w związku z rozszerzeniem się tej choroby, starają się walkę z nią uregulować na drodze prawodawczej, powołują przytem do pomocy towarzystwa, instytucje społeczne i samorządowe. Zadaniem tych instytucyj zarówno ze stanowiska gospodarczego, jak i społecznego jest wytwarzanie

Dotychczas gospodarze zwalczali gruźlicę u zwierząt, oddzielając bydło chore od zdrowego. Cieleta, zaraz po przyjściu na świat umieszczano się osobno i karmi się mlekiem przegotowanym, w ten sposób stwarzając nowe zdrowe stado. Ta jednak metoda może tylko pomniejszyć chorobę gruźlicy zwierząt, a nie może jej zupełnie usunąć. Dopiero w ostatnich czasach dwóch lekarzy francuskich wynalazło nowy sposób przeciw gruźlicy, mianowicie szczepienie, które polega na wprowadzeniu dla wywołania odporności w organizmie bydła rogatego żywego hodowle laseczników gruźlicy ludzkiej o własnościach mniej zjadliwych od laseczników gruźlicy bydła rogatego.

Sposób zabiegu jest następujący:

- 1) Szczepienia stosują się u cieląt w zapowietrzonych gruzlicą gospodarstwach, w których cielęta hodują w celu zamiany sztuk wybrakowanych;
- 2) szczepione cielęta umieszczają w odosobnionej oborze zaraz po urodzeniu i przewiązaniu pępka;
- 3) cielęta szczepione karmi się mlekiem przegotowanym, lub świeżym, pochodzącym od krów nieerażujących na tuberkulizję;
- 4) nowonarodzone cielęta, przeznaczane na chów, szczepi się w okresie do 15 dni od daty urodzenia;
- 5) szczepienia powtarza się okresnic;
- 6) po upływie 30 dni po szczepieniu, rygoru wszelkie ustają;
- 7) rzeź cieląt szczepionych w razie konieczności, winna się odbywać w rzeźni, znajdującej się pod nadzorem lekarza - weterynaryjnym.

»Gazeta Gospodarska»

Pijcie tylko piwo prawdziwej marki „BODE”, BOCK - BIER z ATLANTYKI